

An de liende

is een elektrisch Stellingwarfs maandblad
van de stichting Stellingwerfs Eigen (sSe)

Oplage: 1062 e-adressen
5de jaorgaank, nummer 1
Daotum: 1 jannewaori 2010

Redaktie: Frank de Vries
Piet Bult

Aemels: info@stellingwerfs-eigen.nl
Webstee: www.stellingwerfs-eigen.nl
(Hier vien ie ok et archief van An de liende.)

ISSN : 1872-4108
NUR : 525
SSE : 1001

Verantwoordelikhied m.b.t. et copy- en auteursrecht van instuurd wark ligt bi'j de instuurder.
Copy- en auteursrecht van instuurd wark bin en blieven van de oorspronkelijke maeker.
De redaktie/uitgever nemt gien verantwoordelikhied veur inzunnen wark!
Et deursturen van dit blad mag allieud zonder veraanderings.
Kiek op de laeste bladziede veur meer spulriegels.

De inhoud van disse maand:

• Van de redaktie	3
• Literêr Sirkwy	4
• Ooldhiedskaemer	4
• Uut Hasselt	4
• Gastfrij Frysk-priis	5
• Wussen jim dat	6
• Pingo	7
• Rap je...	7
• Ik geleuf et, ikke niet	8
• Schriefwedstried Wikipedie	9
• Ni'jjaorsweensen	9
• Honderd jaor Weijnen	10
• 'Otseklots	13
• Volksverhaelen (8)	14
• Kopstokken	15
• Televisie en preuferi-en	16
• Golfkollum (13)	17
• Belastings in de de Stellingwarver Biebel	17
• Sammie	18
• Niveau verschil (3 van 3)	19
• Good Oold-Stellingwarf	20
• Zunder zundoar	21
• Bolding verteld (19)	22
• SONT &Co	25
• Opleiding	26
• Kniggien	27
• Taeltuun	28
• Wat noe?	29
• Recycling	30
• Archiveren	30
• Rilke (24)	31
• De Stellingwarver Biebel	32
• Stelling van de maand	33

Mit et oge op de gemienteraodverkiezing in meert zuwwe alle politieke frakties van Oost- en Westaende vraogen hoe zi'j daenken over et streektaelbeleid veur de kommende vier jaor.

Daor heur ie in et 1 meert-nommer van dit blad dan ok wel meer van...

Van de redactie

Aldereerst iederiene een gelukkig ni'jjaor. Was 2009 een jubeljaor veur de Stellingwarven? Zels hewwe wat suuld naor de laeste dag van 't oolde jaor. We hebben oons verwonderd over de treinen in Nederlaand die nao een peer sni'jbujen d'r al mit opholen. In Duutslaand rieden ze gewoon deur wiels et daor nog arger spoeken kan mit et weer. De konklusie is dat de privatisering van et spoor d'r gien goed an daon het en dat al die eigenwieze managers (graaiers) zels de busen vol hebben en et volk mit de gebakken peren zit. De volgende stap wodt et privatiseren van de wissels? Dan kuj' hielemaole niet meer uut stee! Et eupenbaor vervoer helpt de files uut de wege te gaon was ooit 's de kenspreuke van de regering. De klaant staot niet meer centraol mar de andielhoolder, niet et onderhoold en de techniek staon centraol mar de weenst. Zoas dat wel mit meer dingen gebeur. Liekas de metro in Amsterdam, de rampen in et onderwies, de perblemen in de gezondheidszorg en de drama's bi'j oonze boeren.

We hebben oons niet diketen mit de kastdaegen. Dat vunnen we tegenover et Kientien Jezus niet eerlik. In zien laetere leven had hi'j op een gegeven mement niet meer as vuuf broden en twie visken tot zien beschikking om onder 5.000 meensken te verdielen. Dit wollen we niet herdaenken mit vreetperti'jen. Zoas knienen, haezen, kiepen, poelepetaoten, zwienen en aandere beesten mit duzenden slaacht wodden ter gelegenhied van zoe'n tredisie. De eerste kastdag stampot mit wottels en siepels en de twiede kastdag grune boonties mit spekkies, bakte eerpels en een gehaktballe. En een lekker zeupien d'r bi'j vanzels.

De klimaotkonfereensie is mislokt en dat was ok mien veurtiermeri'je. An de veurkaante de boel isoleren en tochtstrippen anbrengen en an de achterkaante de boel eupenzetten. De foto's sprakken boekdielen. Ofveerdigden van dubieuze lanen zatten te slaopen en heur leiders brochten intied de ontwikkelingscenten naor een Zwitserse baank. Ze bin d'r now achter dat de spulregels aandere moeten om tot een akkoord te kommen as d'r zovule lanen an mitdoen.

Sir Paul Mc. Cartney, die van de Beatles van vroeger, wil dawwe maendags gien vleis meer eten. Een zonuunde Meatfree Monday. Iene Bisschop de Korte wil neffens een oold Rooms-kattelieke tredisie dawwe vri'jdags weer vis eten gaon in reaktie op de klimaattop. De Rooms-kattelieken mochten vroeger op vri'jdag gien vleis eten mar wel vis. Hoe komt zoe'n man d'r bi'j mit zien rere socialistische veurstel. Lessendaegs was d'r een kollumnist van de grootste kraante van Kannede die veurstelde om wereldwied ien kiend per gezin te nemen in naovolging van de Chinezen. Moet et dan een joongien of een maegien wodden? Stot een joongien meer Co2 uut as een maegien? Hoevule SUV's staon geliek an ien kiend? En hoevule gluuilaampen bin dat wel niet? Eet een Stellingwarver wel alle daegen vleis? Ik geleuf et niet! Jezels vervangen deur mar ien kiend te nemen? Dan moej' laeter wel deurwarken tot je tachtigste.

In mien veurtiermeri'je haelt de veurzitter van de Schrieversronte et aende van 2010 niet. As veurzitter dan wel te begriepen vanzels, as meenske mag ie van mi'j wel honderd wodden.

fdv

Literêr Sirkwy...

Et (Friese) 'Literêr Sirkwy' van 'It Skriuwers Boun' gaot dit seizoen ok weer rond in de perveensie. De eerste veurstellings hebben west. Dissend kommen nog:

op : **28 jannewaori 2010** (*Nationaole gedichtedag*) **om 20:00 ure**
in : Binnenplak Museum Joure te Joure
mit : Ytsje Hettinga, Hidde Boersma, Jabik Veenbaas, Heidi,
Piet Bult, Roely Bakker en Ruurtsje de Haan
meziek: Wiebe Kaspers
intree : 3,50 (*incl. museum*)

op : **21 feberwaori 2010 om 15:00 ure**
in : Museum Belvedère in Heerenveen
mit : Janneke Spoelstra, Neeltsje Bonnema, Edwin de Groot, Elske Kampen,
Melvin van Eldik, Pier Boorsma en Anne Feddema
meziek: Jaap Louwes
intree : 5,00 (*incl. museum*)

op : **28 meert 2010 om 15:00 ure**
in : Museum Smalingerland in Drachten
mit : Arjen Hut, Piter Boersma, Meintsje Brouwer, Jan Kleefstra,
Yttje Cnossen, Yva Hokwerda en Edwin de Groot
meziek: Gurbe Douwstra
intree : 2,00 (*incl. museum*)

*) Op De Jouwer zullen **Piet Bult** en **Roely Bakker** veurdregen uut eigen wark, mar dan in et Stellingwarfs vanzels.

Ooldhiedkaemer

Er wordt nog druk gewerkt aan de inrichting van de keuken in de oudheidkamer en als alles mee zit hopen we eind januari 2010 klaar te zijn. Gezien de maanden dat we nu in ons nieuwe onderkomen zitten is de belangstelling zeer groot geweest en we hopen dat deze dan ook in 2010 zal voortzetten.

Het bestuur en de beheerster en de vrijwilligers wenssen iedereen een gezond en een gelukkig nieuw jaar toe.

Andries Vallinga

Uut Hasselt

Ik wense jullie beiden en de lêzers alle goeds veur 2010.

Dan nog een goeie road veur 2010.
Een Belg zei een keer teëng mi-j:
"A'j niks doen kom ie ok niks teëng".

Met andere woorden, een fout maken mag, ook in et ni-je joar.

Succes en groeten.

Corry Overmars, Hasselt

Gastfrij Frysk-priis

Tsien bedriuwen nominearre foar de **Gastfrij Frysk-priis**
Tien bedrieven nomineerd veur de **Gaastvri'j Fries-pries**

Ofrûne seizoen is de gastfrijheidskampanje 'Gastfrij Frysk' fan start gien.
Oflopen seizoen is de **gaastvri'jhiedskampanje uut aende zet.**

Fan 15 juny oant 1 desimber koene besikers en gasten stimme op
hoarekagelegenheden yn Fryslân op in spesjale website: www.gastfrijfrysk.nl
Van 15 juni tot 1 december konnen bezukers en gaasten stemmen op
horekagelegenheden in Friesland op een speciale webstee: www.gastfrijfrysk.nl
Tûzenen minsken hawwe in stim útbrocht en in reaksje efterlitten.
Duzenden meensken hebben een stemme uitbrocht en een reaktie achterlaoten.

Op basis fan it tal stimmen, de beoardielingen en de reaksjes yn it gasteboek hat de
sjuery fan Gastfrij Frysk de neikommende bedriuwen nominearre:

**Op basis van et tal stemmen, de beoordielings en de reakties in et gaasteboek het
de sjury van Gaastvri'j Fries de volgende bedrieven nomineerd:**

- Bar Oase, Et Vene
- Brasserie Kolkzicht, Surhuustervene
- Café Us Thús, Driesum
- Cafe Restaurant Gaya Indonesia, Westhoeke
- Eetcafé de Kajuit, Sneek
- Hotel Restaurant Goerres, Akkrum
- Jachthaven De Woudfennen, Boornswaog
- Kafé Restaurant Noflik Bergsma, Zwaogwestaende
- Restaurant Antonio, Liwwadden
- Restaurant de Buitenplaats, Eernewoolde

De sjuery, dy't bestiet út: Baukje de Vries (foarsitter Koninklijke Horecabond
Nederland Regio Fryslân), Gert-Jan Hospers (heechlearaar City- en
Regiomarketing, Universiteit Nijmegen), Geesje Duursma (De Pleats Burgum /
Fergees Horeca BV), sil de kommende tiid de úteinlike winner oanwize.

**De sjury, die bestaot uut: Baukje de Vries (veurzitter Koninklike Horecabond
Nederland Regio Friesland), Gert-Jan Hospers (hooglerer Stads- en
Regioverkoop, Universiteit Nijmegen), Geesje Duursma (Et Plak Bergum /
Ommenocht Horeka BV), zal de kommende tied de uutaedenlike winner anwiezen.**

De winner wurdt op 1 febrewaris op de Horesca yn it WTC-Expo yn Ljouwert
bekend makke.

**De winner wodt op 1 feberwaori op de Horeska in et WTC-Expo in Liwwadden
bekend maekt.**

Gastfrij Frysk is in inisjatyf fan de Praat mar Frysk-kampanje fan de Afûk yn
gearwurking mei de Koninklijke Horeca Nederland Regio Fryslân.

**Gaastvri'j Fries is een initiatief van de Praot mar Fries-kampanje van de Afûk in
saemenwarking mit de Koninklike Horeka Nederland Regio Friesland.**

Wussen jim dat...

- De bekende Nederlandse ni'jsschriever Aad van der Heuvel overal in de wereld west het. Hi'j zag hoevule armoede en honger d'r nog is. Zien visie is dan ok: Wi'j moe'n opholen om oonszels de hiel tied te verriecken. Grote bedregen subsidie an bepaolde groepen geven is neffens him hielemaole verkeerd.
- Schijnkopers (veural in de autohandel) een aorig broggien verdienen, om autoverkopers zgn. te konterleren. Egotrippers van journalisten perberen soms om de pelisie of de Keuninklike Massisee op een minne negen te zetten. Dat soort meensken geeft et zeker voldoening om heur veur te doen as iene die ze niet binnen. En zo zels via de media een wit voetien bi'j et grote pebliek te haelen. Waor a'j al nocht an hebben, om meensken die te goeder trouw heur wark doen veur de gek te holen.
- De welgestelden ondaanks de recessie dit jaor toch nog goed boerd hebben. De meersten d'r gem. 60 percent op veuruut gaon binnen. De minima mos 20 percent inleveren. Hoe lange zollen ze mit disse onverteerbare toestanen nog deur gaon willen.
- Ze in Den Haag now angeven hebben dat as d'r in Friesland een ramp gebeuren zol et beter is om dan gewoon Nederlands te praoten. De Stellingwarvers kunnen dan beter Klonies praoten, want dat is tenmeensen netties Nederlands.
- De veuruutzichten veur et kommende jaor niet rooskleurig binnen. D'r wodt een protte warklooshied verwaacht. De energiekosten gaon gelokkig een betien naor beneden. As d'r halverwegens et jaor now mar niet twie keer zovule bi'jkomt.
- Beelaerts van Blokland (een ooldere Nederlander) zien sporen verdiend het in de poleतिक. Hi'j is burgemeester en minister west. En ok kommesaoris van de keuniginne in Utrecht. Laestdaegs hadde hi'j nog een goed verhael veur de radio: Wat ofdwingen mit oorlog, lopt altied op verdriet en dooien uut, zee hi'j. Wieze meensken roepen dat al gauw.
- We hier te laande hiel, hiel langzem weer naor een tropisch klimaot gaon. Of zol et eerst nog weer koolder wodden. Ze hebben in ieder geval een protte drokte maekt in Kopenhagen om twie graoden. Et is veurlopig ok nog op niks uutlopen.
- Uutwassen altied weer de kop opstikken zullen. D'r was een feguur in Italie die kreeg de dokter in et gelove dat hi'j bliend was, om zo an een uutkering te kommen. Mar hi'j leup tegen de laampe, omdat hi'j dapper zat te kraantelezen.
- Zembla mit heur tv-pergrammes vaeke hiel wat losmaekt. Zo dee blieken dat vri'jwat geiteboeren een besmet bedrief hadden. D'r bin al een flinke haandvol meensken an disse Q-kourse wegraekt. Now bin de geiteboeren mit heur geiten en bokken et bokkien.
- Barack Obama him rap ontwikkeld het as een groot bestuurder (wereldleider). Hi'j kreeg laestdaegs de Nobelpries veur de vrede, en toch stuurt hi'j 30-duzend soldaoten extra naor Afghanistan. Mar hi'j dot wel zien best om de kernwaopens de wereld uut te kriegien. Lao'we hopen dat et disse man lokken zal om de boel wat in kunnen en krukken te kriegien

Pingo...

Pingo

Veur Giele van de Kaampe en wieder veur elkeniene die as et weten wil.

Giele van jow ha'k beter verwaacht een pingo is netuurlik gien krusing tussen een kiepe en een kalkoen, mar zoas et woord al zegt,

Pingo; een voegesoort verwaand an de pinguin en de gaanze. Oorspronkelijk ontdekt in Ingelaand, koj' ze jaoren herwerfts ok vienen in de ommekriten van de Middelsee.

Krekkengelielik as de pinguin bruden de mannegies de eier uut op heur grote voeten. Slim makkelik as de See spoekte en et waeter omhogens kwam. Ze konnen dan mit de eier rap hogerop gaon, zonder dat ze een nust verplaetsen moesten.

Op hiele oolde prenten ziej' ze wel staon.

Vandaege-de-dag kuj' ze - aj' hiel goed zuken- nog wel es antreffen bi'j et Wiede van de Lende, rond de Beulakker en et Zwatte waeter.

Wetenschoppers hebben d'r goeie hope op, dat pingoos over niet al te lange tied ok weer veurkommen zullen op de natte stokken laand bi'j de ni'jbouwwieken rond Wolvege en Stienwiek.

Dus Giele ogen eupen, verekieker en fototoestel mit en...
Wie wet.

Vrundelike groeten van Jan

Naoschrift:

De vrouwe en ikke weensken jim allemaole een hiel goed,
mar veural een gezond 2010.

Rap je 5 januari naar de nieuwjaarsreceptie van de gemeente

Dinsdag 5 januari bent u van harte welkom vanaf 19.00 uur op de nieuwjaarsreceptie van de gemeente Weststellingwerf.

Naast een speech van burgemeester Gerard van Klaveren kunt u rappen met rapper Remon.

Graag tot 5 januari!

Gemeente Weststellingwerf, afd. Communicatie

Ik geleaf et, ikke niet...

Lao'we zo now en dan es een stokkien uut de vertaelde biebelteksten deur et brillegien van een leek bekieken; hoe zuwwe trouwens ok aandere. De glaezen in dat brillegien bin seins helder, ok wel es wat smerig en ok wel es dikke besleugen, haost tot matglas wodden...

-.--.-

Liefelike dochter...

In de eerste tekst die we begin 2004 van et NBG kregen ston in Zacharia 2:11: Kom nu Sion, jullie die in het lieflijke Babel wonen, breng je in veiligheid. In de NBV-versie die in 2004 op papier uitbrocht is staot: Kom nu Sion, jullie die in Babel wonen, breng je in veiligheid.

Opiens is et liefelike van Baobel d'r uut krast. In zoe'n geval is et wel es jammer dawwe zels niet naor de oolde teksten griepen kunnen. Dan mar moe'we es kieken hoe zoks in de aandere Biebels vertaeld is...

De Friese: Fuort, nei Sion ta!
Niks liefeliks an Baobel...

De Grunningse: Vot Sion! Barg joe, dij in dat nuvere Babel touholden!
Hier is Baobel wat nuver...

De Twentse: Anmaken Sion! Iejleu, dee in Babel wont, waar ow.
Hier weer niks gien liefeliks...

De Afrikaanse (hier is et weliswaor vas 7): Op, o Sion, red jouself, jy wat woon by die dogter van Babel!

In de Statevertaeling is et ok vas nommer 7: 7 Hui, Sion! ontkomt gij, die woont bij de dochter van Babel!
Alweer niks liefeliks mar wel weer die Afrikaanse dochter van Babel...

In de Groot Ni'js Biebel is vas 10 en 11 een kombinaosie en daor staot: Vlucht snel weg, ballingen van Babel, breng jezelf in veiligheid op de berg Sion.
Niks liefelik, niks dochter mar now hewwe et opiens over een balling...

Ditzelde komt in vas 14 op dezelde wieze nog es an de odder.

Tja, wat moej' daor now allemaole mit in vertaelerslaand. Mar goed dat wij de NBV vertaelen want dit bliekt uut de oolde taelen weg ok al niet ienvooldig te wezen...

Ik geleaf et, ikke niet

Schriefwedstried Wikipedie...

Stellingwarfs

Nedersaksische Wikipedie orgeniseert schriefwedstried...

De term 'Nedersaksisch' is in opkomst veur de streektaelen van noordoost-Nederlaand: Grunnings, Drents, Stellingwarfs, Sallaans, Veluws, Twents, Achterhoeks en Urkers.

Et Nedersaksisch wodt, krek as et Fries en Limburgs, as tael erkend deur de Nederlaanse overhied.

D'r wodt de hieltyd meer in zongen en schreven en et wodt vaeker in de media bruukt.

Op internet mist et Nedersaksisch ok niet: de grootste webstee die d'r an wijded is, is de Nedersaksische Wikipedie.

Wikipedie is een encyklopedie op internet in zoe'n 270 taelen waar iederiene vrij vanuut huus an mit schrieven kan.

De Nedersaksische Wikipedie bestaot sund 2006 en het now meer as 4.000 artikels.

De artikels bin schreven in alle taelvariaanten zoas: Gronings, Drents, Stellingwerfs, Sallands, Veluws, Twents, Achterhoeks en Urkers.

Iedere schriever bruukt zien eigen dialekt.

Ze gaon vaeke over de eigen streek: evenementen as de autorodeo en de Zwatte Cross, muzikaanten as Daniël Lohues en Jovink en de Voederbietels.

Now is d'r een mooie gelegenheid om ok es mit te doen: wij organiseren een schriefwedstried mit een pries veur de beste schriever.

Twiefel over de spelling hoeft gieniene tegen te holen, want wij verbeteren de spelling naoderhaand.

Ok hoej' de tael niet zo goed te kennen as je pake: al doende leer ie.

Kiek mar vlogge op <http://nds-nl.wikipedia.org/wiki/Wikipedie:Skriefwedstried>

Grunniger Biebel

Veul zegen ien t nij joar!

*Liudgerstichten,
Marten van Dijken*

Veul leesplezier en
de beste wensen veur 2010

Harm Cramer

Mit de alderbeste
weensen veur et jaor
2010 en veural ok een
goeie gezondheid.

Lukas

"Honderd jaar Weijnen"

EERBETOON AAN PIONIER VAN DE DIALECTOLOGIE

Op 28 december 2009 zou prof. Dr. A. Weijnen honderd jaar zijn geworden. Die gezegende leeftijd heeft deze pionier van de Nederlandse dialectkunde net niet gehaald. Op 9 februari 2008 overleed de geboren West – Brabander Weijnen in het Noord – Limburgse Malden na 98 wel bestede levensjaren, waarvan hij er ruim tachtig wijdde aan intensief dialectonderzoek. Deze "godfather" van de Nederlandse dialectologie kreeg op vrijdag 11 december jongstleden in het Brabantse Ravenstein postuum een wetenschappelijk en diep menselijk huldeblijk voor al zijn vorserswerk. Tijdens een druk bezocht symposium dat de titel had: *Honderd jaar Weijnen, met het oog op de toekomst*, spraken tal van leerlingen van Weijnen over zijn wetenschappelijke verdiensten en zijn betekenis voor de Nederlandse dialectologie.

"Voor het juiste inzicht in de cultuurtaal is de kennis van de dialecten onontbeerlijk". Met deze uitspraak aanvaardde Weijnen in september 1958 zijn ambt als hoogleraar "Nederlandse en Indogermaanse taalkunde" aan de universiteit van Nijmegen. Het was een moedige uitspraak want in die tijd werd er zowel maatschappelijk als wetenschappelijk met enig dédain naar dialecten gekeken. Weijnen heeft zich daar nooit iets van aangetrokken.

De geciteerde uitspraak is ook een persoonlijk levensprogramma geworden. Weijnen is immers nog een halve eeuw met een niet aflatende vitaliteit, onverdroten doorgegaan met het verzamelen van taalfeiten ten dienste van het dialectonderzoek. Ook nadat zijn leeropdracht verandert en vanaf 1973 voor een buitenstaander volledig abacadabra wordt: "Algemene, interlinguale en Nederlandse dialectkunde, alsmede de vergelijkende Indo – europese taalwetenschap". (Bent u daar nog?) Weijnen heeft voor de streektaalen in dit land de onschatbare verdienste dat hij van de dialectologie een aparte, algemeen erkende wetenschap heeft gemaakt.

Prisma - woordenboek

Zijn lijst met publicaties en artikelen beslaat twintig aan een getypte pagina's. Zijn naam als dialectoloog vestigde hij met zijn standaardwerk "Nederlandse dialectkunde"(1958), waarvan in 1966 een tweede vermeerderde druk verschijnt. Het bekendst in den lande werd hij door zijn Prisma – woordenboek dat in 1955 verscheen. Daarvan doet nog een aardige anekdote de ronde. Weijnen zorgde voor de samenstelling van dit boekje en zijn vrouw Maria typte elke dag de gereed gekomen pagina's uit. Eind 1954 was de klus geklaard. Opluchting in huize Weijnen. Eindelijk was er weer tijd voor huiselijke gezelligheid. Maar twee dagen nadat het boekje persklaar was verscheen het zogenaamde Groene boekje, de nieuwe Nederlandse spelling. Het was een ingrijpende spellingsverandering en Weijnen kon het natuurlijk niet maken dat het eerste Prisma woordenboek niet in de actuele spelling verscheen. Er zat voor hem en zijn vrouw niets anders op dan het hele boek opnieuw te bewerken en uit te typen. In 1955, een jaar later dan de bedoeling was, verschijnt de eerste druk. Vijftig jaar later volgt de veertigste druk, die Weijnen samen met zijn oudste dochter Mira redigeert. Ondertussen zijn er ruim zes miljoen (!) exemplaren over de toonbank gegaan.

Pijltjeskaart

In wetenschappelijke kring verwierf Weijnen eeuwige roem met het ontwerpen van de zogenaamde pijltjeskaart. Dat is een indelingskaart van de Nederlandse dialecten op grond van het dialectbewustzijn van de dialectspreker zelf, de zogenaamde pijltjesmethode. Aan de informanten van de dialectenquête vroeg Weijnen om met pijltjes aan te geven welke dialecten in hun omgeving het meest overeenkwamen met dat van hemzelf. Op die manier ontstond een overzichtelijke indeling van de Nederlandse streektaalen.

Weijnens betekenis is door het werk van zijn leerlingen en promovendi nu nog merkbaar. Zo

werd dr. Piet van Sterkenburg hoofdredacteur van het Woordenboek der Nederlandsche Taal en is de in Nedersaksische kring niet onbekende Lex Schaars nog steeds werkzaam voor het Staringinstituut in Doetinchem. Een andere prominente leerling, dr. Pierre Bakkes, was jarenlang een succesvol streektaaladviseur Limburgs in Maastricht. Van hem verscheen in 2007 een indrukwekkend woordenboek Montforts, 574 pagina's, waarin de gesproken taal van het Midden Limburgse plaatsje Montfort voor het nageslacht is vastgelegd.

Oud - leerling, Michel de Koning, uit Oud - Gastel, als streektaaldichter bekend onder de naam Chiel van Gastel, is vice voorzitter van de inmiddels opgerichte Toon Weijnen Stichting. Deze organisatie waakt over de Brabantse streektaal en taaldiversiteit, en heeft er voor gezorgd dat het Brabants op de Universiteit van Tilburg in de persoon van Jos Swanenberg een eigen dialectprofessor heeft. Na Siemon Reker in Groningen is Swanenberg in Nederland de tweede streektaalgeoriënteerde hoogleraar.

Toon Weijnen was een inspirerende, gedreven en vriendelijke wetenschapper die niet meer weg te denken valt uit het veelkleurige landschap van de streektalen in Nederland.

Dick van Niekerk, Goirle (Noord – Brabant), is zelfstandig journalist en bezig aan een serie over Streektalen in Nederland.

"Honderd jaar Weijnen"

Eerbetoon an de pionier van de Dialektologie

Op 28 december 2009 zol perf. dr. A. Weijnen honderd jaar west wodden wezen. Die zegende leeftijd het disse pionier van de Nederlaanse dialektkunde krek niet haeld. Op 9 feberwaori 2008 raekte de geboren West-Braobaander Weijnen in et Noord-Limburgse Malden nao 98 goed bestede levensjaoren, waarvan hi'j d'r roem tachtig wijdde an intensief dialektonderzoek, uut de tied. Disse "godfather" van de Nederlaanse dialektologie kreeg laestdaegs op vrijdag 11 december in et Braobaanse Ravenstein postuum een wetenschappelik en diep meenselik huldeblick veur al zien onderzoekswark. Tiedens een drok bezocht symposium dat de titel hadde: *Honderd jaar Weijnen, mit et oge op de toekomst*, praotten tal van leerlingen van Weijnen over zien wetenschappelike verdiensten en zien betekenis veur de Nederlaanse dialektologie.

"Veur et juuste inzicht in de kultuurtael is de kennis van de dialekten beslist neudig."

Mit die uutspraake anveerdde Weijnen in september 1958 zien baene as hooglerer *"Nederlaanse en Indogermaanse taelkunde"* an de universiteit van Nijmegen.

Et was een moedige uutspraake want in die tied wodde d'r liekegoed maatschoppelik as wetenschappelik mit nogal wat mit minachtinge naor dialekten keken. Weijnen het him daor gienertied wat van antrokken. De anhaelde uutspraake is ok een persoonlik levenspergramme wodden. Weijnen is ommes nog een halve ieuw mit een niet oflaotende levendighied en vaosie deurgaon mit et gadderen van taelfeiten in dienst van et dialektonderzoek. Ok naodat zien leeropdracht veraandert en vanof 1973 veur een butenstaonder hielendal abakadabra wodt: *"Algemeine, interlinguale en Nederlaanse dialektkunde, en ok de vergeliende Indo-Europese taelwetenschap."* (Bi'j' d'r nog?) Weijnen het veur de streektaelen in dit laand de niet in centen uut te drokken verdienste dat hi'j van de dialektologie een appatte, algemien erkende wetenschap maekt het.

Prisma woordeboek

Zien liest mit publikaosies en artikels beslat twintig annenmeer typte bladzieden. Zien naeme as dialektoloog vestigde hi'j mit zien standerdwark "*Nederlaanse dialektkunde*" (1958), waarvan in 1966 een twiede vermeerderde drok verschient. Et laandelik meest bekend wodde hi'j deur zien Prisma woordeboek dat in 1955 verscheen. Daorvan gaot nog een aorige anekdote rond. Weijnen zorgde veur de saemenstelling van dit boekien en zien vrouw Maria typte iedere dag de bladzieden die klaor weren uut. An et aende van 1954 was de put d'r uut. Oplochting in 'huize Weijnen'. Aendelik was d'r weer tied veur huselike gezelligheid. Mar twee daegen naodat et boekien passeklaor was verscheen et zonuumde Grune boekien, de ni'je Nederlaanse spelling. Et was een ingriepende spellingsveraandering en Weijnen kon et vanzels niet maeken dat et eerste Prisma woordeboek niet in de aktuele spelling verscheen. D'r zat veur him en zien vrouw dan ok niks aandere op as et hiele boek opni'j te bewarken en uut te typen. In 1955, een jaor laeter as de bedoeling was, verschient de eerste drok. Vuuftig jaor naotied volgt de veertigste drok, die Weijnen tegere mit zien ooldste dochter Mira redigeert. Onderwiels bin d'r roem zes miljoen(!) exemplaoren over de teunbaank gaon.

Pijltieskaorte

In wetenschappelijke kring kreeg Weijnen iewige roem mit et uutvienen van de zonuumde pijltieskaorte. Dat is een indielingskaorte van de Nederlaanse dialekten op grond van et dialektbewustwezen van de dialektpraoter zels, de zonuumde pijltiesmethode. An de infermaanten van de dialektenquête vreug Weijnen om mit pijlties an te geven wat dialekten in heur kontreinen et meerste overienkwammen mit dat van heurzels. Op die maniere ontston een overzichtelike indieling van de Nederlaanse streektaelen. Weijnen zien betekenis is deur et wark van zien leerlingen en promovendi now nog te vernemen. Zo wodde dr. Piet van Sterkenburg heufdredakteur van et Woordeboek van de Nederlaanse Tael en is de in Nedersaksische kring niet onbekende Lex Schaars nog de hieltied warkzem veur et Staringinstituut in Doetinchem. Een aandere prominente leerling, dr. Pierre Bakkes, was jaorenlaank een slaegd streektaeladviseur Limburgs in Mestricht. Van him verscheen in 2007 een ontzaglik woordeboek Montforts, 574 bladzieden, waarin de spreuken tael van et Midden-Limburgse plakken Montfort veur et naogelacht vaastelegd is. Oold-leerling, Michel de Keuning, uut Oold-Gastel, as streektaeldichter bekend onder de naeme Chiel van Gastel, is vice veurzitter van de onderwiels opgerichte Toon Weijnen Stichting. Die orgenisaosie hudet de Braobaanse streektael en taeldiversiteit, en het d'r veur zorgd dat et Braobaans op de Universiteit van Tilburg in de persoon van Jos Swanenberg een eigen dialektperfesser het. Nao Siemon Reker in Grunningen is Swanenberg in Nederland de twiede streektaeloriënteerde hooglerer.

Toon Weijnen was een inspirerende, dreven en vrundelike wetenschopper die niet meer vot te daenken vaalt uut et veulkleurige laandschop van de streektaelen in Nederland.

Dick van Niekerk, Goirle (Noord-Braobaant), zelsstaandig ni'jsschriever en doende an een serie over Streektaelen in Nederland.

‘Otseklots

‘Uuselijk geweld, verkraaching binnen ‘t ‘uwelijk... ie kun’ teûngswoordig de kraante neet opsloan of de tillevisie an doon, of ‘z ‘èm’ t’r wel over, ‘t liekt wel of dit soort zaeken vrogger neet veur kwaam’, wel dus!!, net zo goed. Neem now Geert en Garre, al jaor’n etrouwd, neêng kiender en as ‘t an Appe eleêgn ‘adde waar’n d’r nog veule meer bi’j ekeum’. Geert was een minne onopgevoede botte boer, ‘t kon om allemoale gien snars skeel’n, ‘t enige woar an as ie docht was ‘otseklotsen mit Garre en dat ge’otseklots was ze duur koom’ te stoan. Geert ‘adde neêng kiender bi’j mekaere ‘eklotst....Garre was net een Connexion busse, d’r zat altied wel ene in., moar Geert maelde doar neet omme, ‘t was om om ‘t eêm’ en alle bevallingen waar’n pienlijk en gong’ gepaerd mit arnstige complicaoties.

Kleine Wim worde mit de tange ‘aeld en ‘ef nog daegelijks last van littekens in zien gezichte., zien oor’n zitten plat teûng zien ‘eufd ‘edrokt en ‘t is net as of ie constant teûng de wiend in lop. Wim ‘ef daarnaost ook nog ies neusgaeten as een briesend peerd.

Vrouwkje kwaam al mit 6 maanden en lag 3 maand in de friteuze zo as Appe ‘t uddrokte. Vrouwkje ‘ef ‘ier deur as enigste in ‘t gezin een bruun vellegien, moar in ‘t dorp dot ‘t ver’ael de ronde, dat ze van Youssef Alaoui is, een vri’jgezelle Marokkaon een paer straoten varder op.

Alie en Alie de tweeling leken as twi’j druppels waeter op mekaere, gien minse kon ‘t verskil zien en tiedens ‘d angifte bi’j de burgelijke staand zee Appe mit zien dronken konte “neum ze beide dan maor Alie” en ‘t wichien achter ‘t loket docht, wat kan mi’j ‘t skeeln’ en skreef klakkeloos Alie en Alie in ‘t geboorteregister..

Klaas weug meer as twaelf pondbi’j zien geboorte, Garre ef meer as 2 weken weeë’n ‘ad, in ‘t leste was’t zo aarg, dat ‘eur ‘t vruchtwaeter ‘d oor’n uut kwaam. Klaas is nog steeds op streng dieet, i’j et nauwelijks, maor zop daegelijks dri’j keatties bier en vrog zich steeds vertwiefels of ‘oe ‘t komp, dat ie twi’j ‘onderd kilo weegt.

Pietien kwaam zonder dat Garre ‘t maarkte, ‘s môrns omme een uur of zeum lag ie zo moar plompverleuren noast ‘t bedde, i’j was d’r zo uut efloept, Appe ‘ef om eign’ ‘aandig de noavelstrengre deureknipt, maor wel aan de verkeerde kaante, Pietien ‘ef d’r nog steeds last van, elke keer as ie ‘t ‘emd bi’j de brook in wil doon, zit om dee verrekte strengre dwaars, ‘t geval ‘angt om tot net boom’ de knei’n.

Wilma kwam achterste veurn’de wereld verkenn’n, ie kun’t nog good zien, ze ‘ef een ‘ele lange nekke, de kienders op skole neumd’n ‘eur dan ook ‘t giraffien. Omme ‘t nog enigszins te verbloemen, draegt Wilma altied een koltruigien.

Bertha ‘ef ook een ongemak, moar dat kwaam omdat ze pas in de 10^e maand geboren worde, de dokter zee....”as dat moar good komp” en dee twiefel was wel gerechtvaardigd, Bertha is tot op de dag van vandeage nog nooit aargens op tied ewest, altied te laete, altied de leste, as ‘t ‘ele zeugien de pap al op ‘adde, dan slokte Bertha net de eerste eerappel noar binn’n.

Garriet, bi’j Garriet ‘d oldste kwam in de 4^e maand ‘t vruchtwaeter al lös, i’j ef as ‘t woare vief maand laank moên waetertrappel’n, moar dit ‘ef gelukkig in zien veurdeel ewaarkt, Garriet ‘adde mit twi’j jaor al zien zwemdiploma en i’j kan meer as elf minuut’n onder waeter bliêm’.

En Geert moar deur klots’n, ‘t was zó aarg, dat soms as de kaemer vol mit visite zat i’j Garre zo mee naor boom’ sleurde en ‘alfweg de trappe greep ie ‘eur dan al bi’j de konte, de smerige fiesterd, twei, dri’j minuut’n ‘oogtuut., ‘upsakee en ‘t zat d’r weer op veur Garre, Appe veegde om of an de gurdien’ en in no-time zat’n ze weer beneên’. Gien minse dee ‘t emarkt ‘adde.

Veur Garre kwam de overgaank as een feesien, ze worde zweterig en meer van dee fratsen, maor wat was ze bliede, woar aandere wievm’ omme lipten, doar lachte Garre omme. Ze gong skildern en worde lid van een zangkoor en ze nam en passant ook nog ies nog een cursus Spaens., jao Garre ging zich ontwikkel’n en nog gien jaor laeter was ze veurzitster van de waarkgroep -Weerbaore Wievm’- d’r waar’n maor 4 leden, maor doar maelde Garre neet omme.

Geert kwiende weg, i’j docht mit weemood terogge an dee ‘otseklots tieden., tieden waarin i’j welies zes keer op een dag klotste, docht zulfs nog terogge an dee ene keer, dat ie zo van of de fietse zo op Garre sprung en an die ene keer dat Garre zulf ies wol, maor dat was now verleden tied.

‘t Is veurbi’j mit al dat ge’otseklots

In 1995 stuurde Jannie D. uut Wolvege veur de Oolde Pookpries zoe'n 120 mit de haand schreven bladzieden in van een vertaeling van 'Bekende oude volksverhalen'. Jannie het doe liekewel de pries niet wunnen, dat wodde Jan Oosterhof van Steggerde. In een brief van de 'Warkgroep Oolde Pook-pries' wodde Jannie liekwels slim prezen veur heur wark en ze zollen et prachtig vienen as heur vertaeling nog es op de legere schoelen inzet wodden kon bij et vak Hiemkunde. Daor is neffens oons an now toe niks van kommen mar wi'j vienen de verhaelen ok best de muuite weerd...

Een veurnaeme koehuder...

Een peer honderd jaor leden was d'r een grote droefhied in een aarmoedig huus. Et huus lag een ure buten de stad Kaemeriek. De bewoners van dat huus hadden heur koe verleuren. En die was heur ienigste schat. Sund drie daegen was et dier vot. Misschien was et steulen. Alle naospeurings weren an now toe ommenocht west. De vrouw kon et verlös mar niet verkroppen. Iederkeer as ze d'r an docht, bastte ze in traonen uut. Ok now zat ze te goelen.

Een kleine, maegere man, die langs heur huus leup, heurde heur snokken. Hi'j stapte de kaemer binnen en vreug: "Wat scheelt d'r an, vrouwgien? Kan ik jow seins helpen?" De vrouw keek mit heur betraonde ogen de man an. "Och... eh... bin jow et, Bisschop!" reup ze. Mar vot-en-daoliek begon ze weer te goelen. De man was gieniene aandere as Fénelon, eerdsbisschop van Kaemeriek. Iene van de edelste manluden in zien tied. Et was hiel toevallig, dat hi'j langs et huus van de bedroefde familie kuierde.

De eerdsbisschop was een ienvooldig, vrundelik man, zo aorig en zo toegankelijk veur een ieder, dat haost ieder meenske uut de omtrek him wel kende. "Waoromme goelen jow zo?" vreug hi'j weer op zaachte toon. "Vertelle mi'j dat es?" Onder et snokken deur zee de vrouw: "We hadden een koe... Ze was oonze ienigste riekdom... We leefden d'r haost hielemaole van... Now we heur missen, biwwe doodaarm..." "Kom, kom, vrouwgien," troostte de weerdige man, "niet zo vlogge moedeloos wodden. De koe kan nog best weerommekommen. En mocht dat niet et geval wezen, dan bin d'r nog wel aandere koenen te koop." "We kun die niet kopen," snotterde de vrouw. "We bin slim aarm. En al kowwe et... dan zowwe oonze Blaor toch gienertied weeromme kriegen, et was zoe'n goed en lief beest, zien jow... Wit as sni'j en zo zaachte as een laom. Van een aandere koe zo'k gienertied zovule holen kunnen..."

"Kom, vrouwgien," troostte de eerdsbisschop, de moed niet opgeven. Vertrouw mar op Oonze Lieve Heer. Die zal jow niet verlaoten." Mit die troostende woorden zee Fénelon heur dag en kuierde langzem weer naor de stad.

Et wodde al duuster. Onder et kuieren docht de edeldaenkende eerdsbisschop an et lot van de aarme meensken. Hi'j wol wat graeg et verlös van die koe goedmaeken. Mar zels hadde hi'j gien centen om een aandere koe te kopen. En de kas van de edele karkvost was zoas gewoonlik ok leeg. Wol hi'j dan ok een aandere koe veur dat ongelokkige meenske kopen, dan zol hi'j bi'j rieke vrunden ankloppen moeten. Wiels hi'j zo in gedaachten veerder leup en een riegeltien van die rieke luden langs him veurbi'j gaon leut, heurde hi'j aachter him gerissel. Et pad, waar hi'j op leup, lag tussen dichtbegruuide struken. Stillegies keek hi'j es rond en vernam tussen et gruun wat wits. "Een gedaonte?" docht hi'j. Mar dan zag hi'j, dat et een witte koe was.

"Nee mar!" reup hi'j veraldereerd uut. "Dat is Blaor netuurlik, de koe van die aarme meensken. Et dier is grif verdweeld." Hi'j stapte tussen et gruun deur naor de koe toe. "Blaor! Blaor!" reup hi'j zaachte, om et dier niet schrikken te laoten. De koe gaf vot-en-daolik bescheid mit een klaegend boeh... boeh... Even laeter leut et dier him, zonder him te verzetten, deur de eerdsbisschop bi'j een hoorn vaaste pakken. "Kom mar mit, Blaor," zee de bisschop en gaf de koe een aai over de kop. "We gaon weer naor de stal. Wat zal d'r dan een bliedschop bi'j jim thuis wezen."

Daor gongen ze, de bisschop mit de witte koe. Et was haost naacht, doe ze et aarmoedige huus van et bedroefde gezin bereikten. Och, wat schrokken die meensken van et laete, onverwaachse bezuuk. Mar die schrik veraanderde al vlogge in bliedschop en dankberhied. Daor stonnen de eerdsbisschop en Blaor, de vermiste koe, naost mekeer in de ienvooldige ruimte. "Was d'r een wonder gebeurd?" dochten ze. "Hadde een engel uut de hemel de gedaonte van de bisschop anneumen om heur koe weeromme te brengen?"

De goeie aarme meensken konnen heur ogen zuver niet geleuven en keken de bisschop vraogende an. Die leut heur niet langer in et ongewisse. Hi'j vertelde wat d'r gebeurd was. "En now moe'k vlogge gaon, want ze verwaachten mi'j in de stad!" "Now nog naor de stad!" reupen de meensken. "En dat lopende? Nee, dat zal niet gebeuren!" De vrouw gong de buren roepen en vertelde heur, dat de koe weeromme was. En dat de eerdsbisschop daorveur zorgd hadde. "Hi'j moet now nog naor de stad. Helpen jim oons, want we willen him dregen." Netuurlik wollen de buren dat wel. En in een oogwink hadden de manluden een dreegbaor maekt. Doe mos de bisschop daor op zitten gaon. Zo wodde hi'j, begeleided deur nog meer kennissen en buren van et aarme gezin, in triomf naor de stad toe dreugen.

Vertaeld: Jannie D.

De redactie van Kopstokken, periodiek in de streektaol van noordwest Overijssel verwes de lezers van An de Liende naor www.kopstokken.nl
Hier lig alle verklaoring waaromme.

Televisie en preuferi-jen

"Tjonge jonge wat bin-n er weer veule gezichten van bekende nederlaanders vanof et televisieskaarm de uuskaemers in-etuumeld in de maond December. En weet ie, van al die bekende nederlaanders daor word ik strontzat van. Eerlijk waor. En dan die grappenmaekers-gezichten die ook altied maar weer schimpen op meensen en waor die personen dan naatuurlijk niet bi-j bin-n. En altied mot sex erbi-j te pase koemen. Dan is et wel de bedoeling dat men zich daorveur op de kni-jen slat van et laachen. Tjonge jonge. Et liekt wel een gewoonte te worden dat bekende nederlaanders ook alles maar uut kunnen kraomen. Zoks e-k al ies meerdere maole ezegd maar gien iene wil lustern. Nee, ik wete wel, da-j niet iederiene over dezelfde kaome moeten skeren naatuurlijk. Beslist niet" Dit is een mening en die mening kreg steevaaste wel een tegen woord.

"Et bin altied dezelfde meensen mit dezelfde aargenissen en dat weten wi-j zo langzameraand wel. Zet die televisie dan uut. Dat is jao de kortste klap. Ie bin niet verplicht om te kieken. Er is genoeg wat aandars te bekieken en te doen. Gao lekker kouse breien."

"Now dat zal dan ook wel gebeuren. Weg van die Paays, Jolantes, Chantals, de Leeuwens, mit al dat klapvee, die ... die ... enz. enz. Nee, geef mi-j maar et gewone volk, zoas Joris ze presenteert. Ie weten wel showroomfiguren. Puur 'uut et leven egrepen.' Machtig mooi hoe meensen zich van et ele gedoe rondom zich gien iene mallemoer antrekken. Hun eigen gaank gaon en zolange er gien iene laast van ef, mooi laoten leven zo ze dat zelf uut-edoktert em-m. Dit brengt de sjeu an et leven hoewel menig meense niet graeg zol willen ruilen. Maar ja, de iene olt van netheid, de aander van rommel en troep, de iene viendt een film mooi en een aander viendt een kookprogramma machtig, en dat is maar gelôkkig ook." Over koken espreuken. Weet ie dat ik mi-j daor niet over op kan wien-n. Veur mi-j is dat gesmaus in de keuken elemaole niks. Recepten lezen en uutproberen, proot er mi-j niet van. Elemaole niks veur mi-j. Weet ie wat ze dan wel ies tegen mi-j zeggen: "Ie moeten wat meer geduld opbrengen en de tied er veur nemen zoda-j de uusgenoten en gaasten verwennen mit eten waor zorg an is besteed."

"Mien lieve tied, mien gasten verwen ik ook wel mit een stampottie boerenkool, zoerkool of gestampte andivie en maegere jus. En vertel mi-j now niet dat hier gien zorg an is besteed. Kom now. 't Zol mi-j wat."

"O ja, dat geloven ze dan wel maar die liefhebberij-je van lif-laffies maeken die willen ze mi-j dan ook ansmeren en dan zeg ik resoluut, "stop."

Ik heb gezond volk de deure uut zien gaon mit, naor mien eigen idee, een gezonde waarme pot achter de knopen en dat is heel wat weerd. Waoromme zol ik mi-j dan inspannen waor ik totaal gien zin in ebbe. Dat vien ik gewoon verleuren tied en gao liever een boek lezen of de kraante van a tot z uutpluzen, of nog liever dizze onzin skrieven, waor gien iene wat an ef.

Now nog ien ding want ik wil nog wel een klein geheimpie vertellen waor mien uusgenoten en gaasten wel een vermoeden van hadden, en dat is, dat in mien brouwsels, onzichtbaar, zonder geur en kleur maar heel goed te verteren, alle hoop en heel veule liefde is mee-ekookt. In de hope zit, dat ze allemaole gezond en gelôkkig maggen blieven de koemende jaoren. En zonder een stampottie te bereiden, zonder maegere jus, wens ik dat ook alle lezers van 'An de Liende' toe. Gezondheid bovenal. Proost!!!

Femmy Woltman-Groen, Giethoorn

Golfkollum (13)...

Weinig zegt vaeks een protte...

A'k nog wat oefen op de puttinggreen komt hi'j anlopen. Ienvooldig in de golfkieren. Zien peerdestat mit een illestiekien en een gruun pettien achtersteveuren op zien heufd, valen mi'j vot op. Et is een kaante jongkerel van tegen de dattig.

Hi'j gefit mi'j de haand: "Jeroen Barrevoets. Zeg mar Jeroen."

Waor dot mi'j dit slim kotte kennismaekingsritueel toch an daenken?

"Kot en bondig", daenk ik een tellegien nao en vot-en-daolik wee'k de oplossing.

"James Bond. My name is Bond."

Een minimum an woorden mit een maximum an zeggingskracht. D'r is gien gesprekstechniekenseminar en ok gien kommunikaosietraining veur neudig om toch goed verstaon te wodden. In alle stilte zeg ik nog es: "Jeroen Barrevoets." Hi'j is as et waore drekt een goeie kunde veur mi'j.

Mit weinig woorden kuj' vaeks een protte zeggen.

Daoromme now ok mien: "Gelokkig Ni'jjaor."

anne bult

Belastings in de Stellingwarver Biebel...

10 Bruuk een zuvere weegschaole, een zuvere efa en een zuvere bat.

11 De efa en de bat moe'n ien en dezelde inhoold hebben: iene bat is geliek an een tiende ezelslast, krek etzelde as een efa. De ezelslast is de standerdmaote.

12 Iene sjekel is twintig gera, en de mine is twintig sjekel plus vuventwintig sjekel plus vuuftien sjekel.

13 Jim moe'n disse heffings ofdregen: een zesde efa over een ezelslast weite en een zesde efa over een ezelslast gaste;

14 wat de eulie anbelangt, meten in bat: een tiende bat over iene kor eulie – een ezelslast is tien bat, dus tien bat is een ezelslast;

15 ien dier uut een kudde van twiehonderd uut de waetterrieke gebieden van Israël, as graonoffer, braandoffer en vredesoffer, waor veur de bevolking verzoening mit bewarkt wodt – zegt God, de Heer.

16 De voltallige bevolking van et laand moet disse heffing an de vost van Israël ofdregen.

17 Daornao is et an de vost om braandoffers, graonoffers en wienoffers te brengen op de feesten, op sabbat en op ni'jemaone, op alle belangrieke feestdaegen van et volk van Israël.

Sammie...

Wi'j kregen een riegel verhaelties van iene die in heur kienderjaoren en een hiel schoft daornao, in de Westhoeke woont het. Ze geven de warkelikhied an, zo zi'j die in de dattiger jaoren en in heur veerdere leven mitmaekt het. De verhaelties staon allemaole op himzels, bin oorspronkelijk mit de haand schreven en zullen zolange as de veurraad strekt bi'j toeren 'An de Liende' hongen wodden. De verhaelties bin schreven onder de verschoelnaeme: *'Sammie', Verhaelties uut de Westhoeke.*

..-.-.-.

Ni'jjaorslopen

Vandemorgen kree'k een speulgoedboekien van Intertoys over de heerd. Wat is alles mooi en luxighied en wat is alles duur. Kienders bin d'r seins iens niet bliede mit en bi'tjieden ok nog zinnig want ze hebben alles al.

Wi'j hadden vroeger niks. Ik heb in mien kienderleven iene poppe had en wel van celluloid. Dat ding he'k gaans kepotspeuld en is wel mien hiele jeugd mien mooiste en meest dierbaore bezit west. In 't laest weren de haanties en de neuze d'r of, d'r zatten deuken in mar lief dat ie was! D'r was doedertieden gien geld veur speulgoed. D'r was armoede in de arbeidersgezinnen.

En zodoende mossen wi'j ni'jjaorslopen. Twie daegen lange. De eerste dag buten oons eigen dörp en de twiede in oons eigen dörp. We mossen bi'j alle huzen an om ni'jjaor te winnen en zeggen 'Veul heil en zegen in et ni'je jaor'. We weren mit z'n vieren en seins kreej' ieders een cent en ok wel 's twie centen de man. We leupen vanof morgens acht ure tot an aovens as et donker wodde. Twie daegen lange in de koolde bi'j de straote. Et weren ok nog van die strenge winters en we hadden dunne armoedige kleraosie an en leupen op klompen.

Zo ok op een keer doe et iezelde mossen we d'r op uut en niet zeuren. We mossen ni'jjaorslopen en we glibberden en schosselden de hiele dag langes de straote. Ik zie nog mien moeder die centen, stuvers en een peer dubbelties op 'e riegel op 'e taofel leggen en tellen hoevule as et opsmeten had die dag. Zi'j was oeh zo bliede mit dat ekstragien veur et gezin mar wi'j as kienders hadden een gruwelike hekel an dat ni'jjaorslopen.

Ik daenke op 1 jannewaori nog vaeke weeromme an dat gebeuren en die bittere armoede. Vandaege-de-dag kan de weelde niet op. Ik gun ze die weelde wel want et is beter as 'die goeie oolde tied'.

Sammie

Niveau verschil...

Niveau verschil

(deel III van III)

Jaoren hadden ze niks meer van Karel e-heurd. Zien zeune Paul was ondertussen de achtiene passeerd en aarg in trek bi-j de plaetseluke dames. Veur bijna alle feessies werd hi-j e-vraegen en hi-j ging ook overal henne want hi-j geneut mit volle teugen van zien jeugd. Nouw was hi-j veurige weeke naor de stad e-west en ut was flink laete e-worden zodat hi-j bi-j wat vrienden was blieven slaepen. Toen hi-j 's morns weer naor huus wol gaon lag der in ut portiek van de meensen waor hi-j eslaepen had een zwaarver half onder een olde deken en omdat de zwaarver aordig in de weg lag mos hi-j over hum henne stappen waorbi-j hi-j hoast kwam te struukelen. Toen de zwaarver in beweging kwam zag hi-j iniens in een schimp dat ut zien vaeder was die daor had e-slaepen. Die was ondertussen zo an laeger wal e-raeken dat hi-j op de stroate leefde, alles was hi-j kwiet deur de schulden die hi-j emaecken had mit zien feesten mit vrouwen en vrienden, alles had hi-j ur deur te jaegen.

Smerig en vies zag hi-j der uut. Paul was daor zo van e-schrukken, dat hi-j mit een vaert weg rende veur dat zien vaeder hum kon herkennen. Toen hi-j thus kwam was hi-j wat stille en ging direct naor zien kaemertie op zolder zonder wat tegen zien moe te zeggen. Dat was zien moe helemaole niet van um gewend. Zi-j um achternao om te vraegen wat ur was. Maor hi-j wol eerst niks zeggen. Toen hi-j laeter weer wat rustiger wôrde en naor beneden kwam ef hi-j zien moeder vertôllen wat hi-j e-zien had en dat um dat toch wel an e-grepen had want ut was toch zien vaeder die hi-j in disse toestand e-zien had.

Nouw was zien moeder een verstaandig meense en kon heur zeune wel begriepen al was zien vae nooit een vaeder veur um e-west. Zie besluiten dan ook om um op te zuuken en ur wat an te doen. Maor dat was makkelukker gezegd dan gedaon want as iemand niet e-vunden wil worden is ut moeiluk zuuken. Zie waarn al een paer keer in de stad e-west maor konden um niet weer vienden zodat Paul haost begon te twiefel-n of hi-j um wel echt e-zien had. Tot ze nao een paer weken een telefoontie kregen van ut ziekenhuus of zie familie waren van een olde zwaarver die was op e-neumen mit longontsteking en beweerde dat hi-j gien familie had. Maor een peliesieagent die in de stad waarkte en vrogger uut hun dorp kwam en bi-j de papieren van de zwaarver een old en verfrommeld trouwboekie vund, waor hum de naemen bekend van veur kwaamen had ut zieken huus e-tipt.

Toen ze gingen kiekeen zagen ze direct dat ze de goeie e-vunden hadden al wol hi-j zelf eerst naarns wat van weten. Maor zo langzaam an draeide hi-j wat bi-j en kwaam ze toch in gesprek mit hum. Hi-j had spiet van zien leven en as hi-j ut opni-j mos doen sol hi-j ut aandere doen. Zie zagen zelfs troanen in zien ogen. Zie besleuten dat hi-j eerst maor ies mos an staarken en dat ze dan ies verder sollen kiekeen.

Toen ze thuis kwaamen hebben ze ur nog tot laete over e-praeten en tot ut besluit e-keumen dat hi-j nao ut ziekenhuus maor een tiedtie bi-j hun mos koemen woonn om zien leven weer wat op regel te brengen. Maor oma Roelien wol hum niet in huus hebben en daaromme besleuten ze dat hi-j maor tiedeluk in een cer-re-ven die ze noarmaal verhuurden mos woenen. Dus zo gebeurde ut en werkeluk ut leek ur op dat hi-j zien leven wol betern.

Maor een zwaarver verliest wel zien haeren maor niet zien streken
Een volgende keer verder...

Harm Cramer

Good Oold-Stellingwarf...

Et super feestjaor Stellingwarf-700 is mit et strieken van de vlagge bi'j de karke van Berkoop ofsleuten. D'r wodt deur de blispoters mar gewoon an veurbijgaon dat d'r lichtkaans toch een dokement is mit et jaortal 1304 en now bleek oons laestdaegs ok nog es dat Stellingwarf al rond 750 tot 700 jaor véúr Christus al nuumd wodt. We hebben et dan over de tied van de profeet Jesaja want in de Stellingwarfse vertaeling van et biebelboek Jesaja staot bi'jglieks (Jes 33:19): *"Ie zien dat onbeschaemde volk niet weeromme, dat volk mit zien tael daj' niet verstaon, zien vrende kroempraoteri'je."*

Ie hoeven d'r dan ok niet veur deurleerd te hebben, dit kan vanzels niet aandere as op de Stellingwarven en et Stellingwarfs slaon. Een onbeschaemzem volk, nog altied. Een tael diej' niet verstaon, dat is veur pattie butenstaonder nog zo. En dan dat woord 'kroempraoteri'je', dudeliker kan et haost niet.

De profeet Jesaja leefde zo rond 750 tot 700 v.Chr. en et is oons dan ok wel dudelik dat Stellingwarf en et Stellingwarfs onderdehaand gien 700 jaor mar alderdeegst zoe'n 2700 jaor leden al beston...

Zunder zundoar...

Dick van Niekerk legde in de veurige uitgaove van An de Liende mit zien verhael uut Mattheus 5:37 een mooi stokkien volksaord bloot deur de verschillen van de Twentse en de Grunniger Biebel in dat heufdstok. Zokkend biwwer vanzels al es vaeker tegenkommen. Iene van de sterkste verschillen tussen de Twenten, Grunnigers en Stellingwarvers is lichtkaans et begrip over 'zondaar'. De Twenten hebben een 'zunder' en de Grunnigers een 'zundoar'. Stellingwarvers wieken hier wel hiel stark of want et Stellingwarfs het hier hielemaole gieniens een woord veur!

Zunder, zundaor, zunderer, zunderder of zoks wat daor op liekt kennen we niet in et Stellingwarfs, temeensen niet neffens et prachtige Stellingwarfse Woordeboek. We kun dan twee meugelikheden bedaenken: of d'r bin in Stellingwarf gienertied zunden begaon, of alliend mar! De Russen hadden trouwens lange tied gien woord veur 'vrede'. Eerst doe ze dat koolde gekilster mit Amerike en de rest van et westen kregen hebben ze et bestaonde woord 'mir' daor mar wat meer ruimte veur toemeten.

In et locht van de eerder vunnen dokumenteboel wao'we et veurig jaor zoe'n protte drokte om maekt hebben komt et oons et beste veur dat d'r in Stellingwarf deur de jaoren alliend mar zundig volk leefde en woond het. In 1310 biwwer deur bisschop van Utrecht al es in de ban daon en wat daorveur gebeurd is kan nog wel vule slimmer west hebben. In dat locht zol et volk van Stellingwarf alliend mar uut zundig volk bestaon hebben en aj' allemaole zundig binnen dan hoej' daor inderdaod gien woord veur te hebben. Zwat kan alliend bestaon as d'r ok wit bestaot, laete alliend as d'r ok zoks as vroeg is, locht past alliend bi'j donker, en gao zo mar deur.

Nee, et moet een roeg volkien west hebben, die oolde Stellingwarvers. Stelen, plunderen en angaon, daor weren ze goed in. Verkrachten en meer van zoks, zol ok hiel goed in dat riegeltien passen want we hebben et al vaeker zegd: et Stellingwarfs kent ok niet een protte woorden die wat mit liefde vandoen hebben en d'r bin vandaage-de-dag nog hiel wat Stellingwarvers die krek zo leven as in de tied van Sodom en Gomorre. Een protte woorden rondom oorlog en aander geweld kennen we trouwens ok al niet. Hier gelt dan ok etzelve. Aj' altied oorlogvoeren dan hoej' daor gien speciaol woord veur en aj' de liefde niet kennen dan hoej' daor ok gien woorden op te bedaenken.

Al mit al laoten die oolde Stellingwarvers oons now wel mit een perbleem zitten vanzels want ja, hoe moe'n wi'j die 'zunders' now benumen? Of bestaot de zunde in Stellingwarf nog altied niet of... alliend mar?

f&p

Bolding verteld (19)...

Goi'j allemoale,

Geertien en ikke bin't 2009 weer deur e'komen en now mar weer mit volle moed varder. Van oens beide natuurlik alles wat weinselik is veur twi'j duzend tiene. Een ni'jje keer mar ies wat oaver disse tied, now hol ik et mar eem bi'j mien beleivenissen in de oorlogsjoaren.
Allemoale goedgoan van

Geertien en Henke

-.---.--.

Ein totes fraulein passieren lassen

De veurige moal he'k oe verteld oaver dat vrachien dat va mit peerd en wagen op een Zoaterdagmiddag van oenze boerderijje bi'j et ziekenhuus in Moppelt helemoale mit peerd en wagen noar de Lichtmis zul varen. Weet ie nog wel, de hongerwinter. Een triest geval van een magien dat van honger en de kolde um e'komen was. Ze was mit heur va en twi'j jonge breurties helemoale vanof Amsterdam komen lopen um bi'j oens in de buurte eiterijje op te scharrelen. De man vertelde dat ze net die nacht um e'komen was. Mien volk hadden et arg mit disse arme meinsen te doen. Ze wollen geern op die dag nog noar een neve die schoelmeister op Rouvene was. Hi'j woonde mit zien gezinnegien vlak bi'j de watertoren op de Lichtmis. Dat was nog wel een hele reize, vandoar dat va ze mit de veewagen van buurman Freins weg gung brengen.

Zo as verwacht is va is die nacht niet meer tuus e'komen. Moe klaagde de volgende mor'n dat ze gien oge dicht e doane har. Now ik ware ook verscheiden moalen wakker e'west. Gedoe van die veurige dag har oens beiden wel arg bezig hullen. Roefien, van de burenen, kwam al vrug bi'j oens an lopen. Ze wol mit moe proaten. Et mus zo ween dat die Zondag een poppien van een goeie kunde deupt zul worden en de beide vrouwluu hadden eerder in de weke al of e'spreuken samen noar de karke te goan. Moe wol der eigenlijk now niet hen umdat va weer zul komen, en ze zul onder de preke toch vaste wel in sloap vallen. De buurvrouwe hef net zo lange proot dat ze niet tuus hoefde te blieden, ie mussen Klaas toch niet veur de middag terugge verwachten. En Roefien vund ook dat moe toch wel niks aans zul doen as uutkieken of hi'j der ankwam em zoon deuperijje zul heur zinnen wel verzetten en de tied gauwer veurbi'j loaten goan. As ze mitiene noa de preke noar huus kwamen waren ze nog wel op tied veur va. Ze zul Freins wel bestellen een grote pot mit koffie warm te hollen.

Dus moe is toch noar de karke goane. Ik hebbe eerst nog wel wat in een boekien e'lezen, mar ik kun der mit de kop niet bi'j blieden, te veule mit va bezig. Woar zul hi'j e'sloapen hebben? En Bles dan? Waren der wel meinsen e'west um hum en et peerd onder dak te nemen en gerak te geven? Ik har dat moe ook al e'vroagd, zij was der wel zeker van dat dat wel goed zul komen. "*Stappersters bint goed volk, die loat oe niet in de steek*" hef ze e'zegd.

Ik gunge al geregeld noar buten, kieken of der wat an kwamp. Freins har mi'j ook al e'schiert en hi'j vrug mi'j hum te woarschouwen as ik wat zage, mar hi'j dacht ook dat et wel dat et nog een hele pose duren kun.

In huus ha'k de olde Bos-atlas er nog ies bi'j haald. Zo op de koarte leek et niet zo varre. Van de Lichtmis ware ie zo op Rouvene, en dan kreeg ie Stapperst en eem varder de Laankerst, en dan oaver de Riestbrugge was et mar een stukkie meer, leek mi'j zo toe. Ik keke ook nog eem noar Limburg en Broabant, een paar nije kiender op schoele kwamen doar vandoan. Toen he'k Amsterdam op e'zucht en zo ies noa e'goane hoe varre die eitenhalers wel e'lopen hadden. Now dat was wel een best ende heur! Ondertied keek ik verscheiden keer et raam uut en bin'k ook een moal of wat naor buten e'west. En noa een zettien waren moe en Roelfien alweer op komen dagen, mar nog gien va.

Et was een beetien snijjerig, et gromde wat, zei moe en ik kunne niet zo varre kieken. Mar eindelijk doar kwam wat an, ja heur dat was va! Hi'j har Bles zulfs in een sukkeldraffien. Die hult niet zo arg van draven, mar moe zei een peerd kan de warme stal van varre roeken. Ze mussen eerst noar Freins um de geliende veewagen terugge te brengen, ik leup er ook geliek hen en moe kwam ook al. Bi'j de buurman waren ze ook allemaole noar buten e'komen om te heuren hoe Klaas et e'maakt har. Roefien neugde oens mitiene noar binnen, et was veul te kold um buten te proten. Zo binnen de kortste keren zatten wi'j in de grote keuken an de koffie en kun va zien verhaal doen.

Et was gien plezierige reize e'west. De beide jongies zaten geregeld zachies te reren en der va keek mar wat glazerig veur hum uut. Zo now en dan snukte hi'j ook en mompelde "*lieve, lieve, Leentje.*" Der was niet veule proot an. Veurd dat ze op de Lankerst waren was ien van de kiender al een paar keer uut de broek e'west. Moe was der al bange veur, dat die arme sukkelties gien zwoare kost meer verdragen kunden en de snart had hum vaste verkeerd op de mage e'legen. Tot an Stapperst was et varder nog wel aordig vlot e'goane, Bles har er goed de gaank in hullen.

Toen ze op de de grote weg in et dorp kwamen was et een aander verhaal. Ze worden al hoast mitiene anhullen deur twi'j Grune Polizei. Op een stoomfietse. Die lui hadden eerst heel lillik e'doane, ze snauwden veur et persoonsbewies en mussen weten woar haw noar toe gungen en wat wi'j in de veebak meenamen. De vader van die kiender probeerde uut te leggen wat er an de haand was, mar ze begrepen hum niet of wollen et niet geleuven. Ien van die kerels mus onderzook doen en die aander bleef mar deur blaffen.

Et was mar eempies of et liek van et maagien was e'vunden. Now toen bunden ze wel in heur! De snuiter die zo gemien e'proot har, haalde een papier uut een tasse en schreef doar mit grote letters op:

EIN TOTES FRAULEIN PASSIEREN LASSEN

Doar onder zette hi'j zien name: *Feldwebel Helmut von Sturm*

Et mannegien har va dat papier in de haanden e'drukt en toen kun hi'j wel wieder varen.

Now dat kwam nog heel wat van passe varder op et dorp. Et was net of alle landwachters en Grunen bi'j de weg waren en ze waren nog verscheiden keer anhullen. Va zei dat ze wel oardig bekiek had harren op Stapperst zulf. De huzen

stoat doar dichte bij mekare en verscheiden luu kwamen noar buten um dat vrumde vrachien wat dichter bij te zien. Een paar moal wollen een stuk of wat opgescheuten jongen in de wagen kieken, mar ze worden al gauw weer noar huus e'reupen. Van een boerenvrouw, die veur et huus an et vegen was, heurden ze dat net op die Zoaterdag een grote razzia et hele dorp op stelten e'bracht har. Twi'j bommenwarpers waren die weke noar beneden e'komen in et butenveld niet zo varre van et dorp of. De Duutsers zuchten noar een stuk of tien Amerikanen die mit de parachute uut de vliegtugen e'sprungen waren. Iene was der dood bij e'komen mar die aanderen waren niet weer e'ziene. Vandoar dus al die drokte.

't Was al hoast tegen donker veurdat de watertoren van de Lichtmis in zicht kwam. De neve van de eiten halers keek wel op van et onverwachte bezuuk. Der was vanzulfs eerst heel wat consternatie oaver. Et gebeurde mit zien achterniggien die zo sneu um et leven e'komen was. Mar va vund dat de schoelmeister en zien vrouwe wel van anpakken wuzzen. Binnen de korste keren nam zij de twi'j jongies onder de hoede.

Va har al een hele tied deur e'proot en Roefien mus hum anneugen um zien koffie op te drinken. Ik ware mar wat wies op hum! De vrouwluu wollen nog wel weten hoe et now varder e'goane was, woar hi'j gerak had har en e'sloopen. Va gung dus wieder: Der was al mitiene een hoop bekiek van buurkiender en de meister muk er geliek gebruik van. Ze worden weg e'stuurd mit de bosschop der volk op te halen. Die waren der in de korste keren. Een paar oldere vrouwluu waren mitiene in touw um een stee veur et liekien te vienden en aanderen gungen de diek op um wat meer meinsen te woarschouwen veur eiteri'je en zuks.

Veur dat de wagen weer leig was har een man va al e'vraagt of hi'j plekke har veur de nacht. Hi'j kun hum wel voort helpen. Ja heur, een paar huzen varder, kunnen ze terechte. Et waren wat olde boerenmeinsies, die now stille leefden, noast de zeune die de boerderijje oaver e'neumen har. Ze waren heel oardig tegen va e'west. Bles vund plekke noast de heuibarg en veur va was er sloaperijje in et noavendhuus, een ruimte die in de zomer veur keuken gebruikt worde. De man zei dat ze wel vaker onverwachte sloapers hadden.

Va wol weer vrug weg, mar et olde vrouwgien vund dat hi'j eerst pannekoeken mus eiten, want hi'j har nog een lange reize. Op de terugweg gung et nog wel vlot oaver Rouvene. Mar op Stapperst kwam hi'j in et karkvolk terechte en die meinsen neemt de hele stroate in beslag, dus dat scheut niet arg op.

Wij wollen va nog veule meer vroagen, mar moe vund dat ze now neudig noar huus mussen um te eiten en va har vaste ook niet veule sloap had, dan kun die ook nog een poosien noar bedde toe. De soep mit ballegies waren zo warm en ik zagge wel dat va ook nog een extra stukkien vleis kreeg. Moe was zeker net zo wies op hum as ikke! Va is kort doarnao in bedde e'deuken, moe hef de ofwas nog e'doane en toen was die ook goan liggen. Ik heb eerst nog wat in huus rond e'brummelt en toen bin'k de dele op e'goane en heb Bles op e'zucht. Die vund et mar wat lekker toen ik hum wat onder de manen krabde. Ik musse va toch nog wel um dat papier vroagen van die 'totes fraulein'.

Henke

Heeee hoe zol dat oflopen...?

Van de webstee van SONT:

Dinsdagsnommedag 26 september is deur de gedipteerde van Grunnen, namens de Stichting SONT, een petitie anbeuden an de Vaste Kamercommissie veur Binnenlaandse Zaken en Koninkrieksaken waarin namens de provincies Grunnen, Drenthe, Overiessel en Gelderlaand en de gemienten Oost- en West-Stellingwarf andrungen wordt op wiedere erkenning van het Nedersaksisch...

Mar deensdag 26 september (2009) dat klopt van gien kaante, dat was al in 2005. Om eerlik te wezen klopt d'r onderdehand van de hiele webstee van SONT zoe'n 99,9% niet (meer) of is gruwelik aachterhaeld en dateerd. Sund et opni'j opzetten van de webstee in 2006 is d'r blikber niks weer an daon.

Liesies op 'e kop...

Geregeld wodden d'r - vaeks an et aende van et jaor - liesies anlegd mit zoks as top-3, top-10, top-100 en zo veerder. Awe op streektaelgebied zoe'n soorte liest anleggen van webstegies waor wat te redden is op streektaelgebied van et Nedersaksisch en we holen dat liesien dan op zien kop dan springt de webstee van de stichting SONT (Streektaalorganisaties in het Nedersaksisch Taalgebied)) d'r mit kop en schoolers bovenuut, oftewel, staot veer bovenan, oftewel, veer onderan...

Een jaor of viere leden wodde et gehiel op de webstee (www.sont.nl) wat een rommeltien. Linkies warkten niet meer - of ie kwammen per ongelok op een hiele hiete webstee terechte - en in et Gasteboek verschenen hoe langer hoe vaeker meer negatieve as positieve berichten, ok over SONT zels.

Doe is de oolde webstee uut de locht haeld en een hiele ni'je webstee opni'j opzet. Sund die tied (2006) is d'r lichtkaans nog ien- of twiekeer wat ni'js opzet mar veur de rest is et een dooie boel mit eins alliend mar non-infermaosie, breuken linkies en onvolledige en zwaor dateerde (of zwaor censureerde?) infermaosie. Aj' bi'jglieks as stichting Stellingwerfs Eigen zoe'n jaor of drieje lid binnen van de klub meuj' toch annemen dat een linkien naor jow webstee ok es opneumen wodt et riegeltien 'Deurverwiezings'. Nee dus...

Sund 2006 biwwe now 'lid' van dat SONT mar we kommen d'r hoe langer hoe meer aachter dat et hielemaole niet zovule veurstelt of wodden wi'j d'r - behalven m.b.t. et innen van de jaorlikse bi'jdrege - zo goed as hielemaole butenholen? Ienkeer jaors krie'we een rekentien en ienkeer jaors een briefien mit een soort van 'stand van zaken', mit veurnaemelik oold ni'js.

De heer Haveman, bestuurslid van SONT, verweet oonze laandelike overhied al es een 'lakse holing'. Wi'j verwieten et SONT een 'meer as lakse holing' vanwege heur non-infermaosievezuring naor de leden van et SONT en et onderholen van heur eigen webstee.

We gongen al moesaaiende en -klikkende dan ok es wat op onderzoek uut hoe de organisaosie van SONT ongeveer innenner stikt en dan liekt dit wel haost krek zoe'n incestueus kluppien as oons 'belangriekste instituut' in Berkoop, dat daor dan ok aorig mit verweven blijkt te wezen.

- de webstee van et SONT is riggestreerd op naeme van: Federatie Sont, Molenstraat 28-a, 8261 JW in Kampen.
- dit straotadres is ok et adres van de IJsselakademie, en ok van et GOS.
- et kontaktadres van de webstee (www.sont.nl) is: P.H. Bloemhoff, 038-33???35 (till.nr. IJsselakademie)
- dat GOS staot veur: Stichting Grensoverschrijdende Streektalen
- veurzitter van et GOS is wethoolder Knol van Zwolle die ok veurzitter is van de stichting IJsselakademie in Kampen
- De IJsselakademie is lid van SONT
- de sSr in Berkoop is ok lid van SONT
- de webstee van de sSr (www.stellingwarfs.nl) is riggestreerd op naeme van: Stichting Stellingwarver Schrieversronte, Noordmaad 8, 8431 TZ in Oosterwoolde
- et kontaktadres is: H. Bloemhoff, 030-12???67 (fiktief till. nommer)
- en zo kuwwe nog wel even deurgaon.

Dit hoeft vanzels allemaole hielemaole niet slim of verkeerd te wezen mar et zet je (oons in ieder geval) wel an et daenken...

Nee, wi'j bin in de drie jaor dawwe lid van disse klub binnen nog gienertied es argens naor vraogd, of aanderswat bi'j betrokken wiels dat SONT blikber wel - mit - naemens oons praot en schrift...

We hebben oons 'lidmaotschop' now dan ok mar opzegd.

f&p

Opleiding...

Roem vuuf minuten te laete stapt Jan de klasse in waor de ekenemie-lerer krek uut aende zet is mien zien betoog hoe aj' een groot bedrief 'runnen' moeten.

Vragt de lerer an Jan: "En waar komen wij zo laat vandaan?"

Zegt de slimmerik: "Uw vraag is in technisch opzicht correct ontvangen. Wij doen er alles aan om u binnen 5 werkdagen te antwoorden. Mocht u verder nog vragen hebben dan verzoeken wij u het ticketnummer #308436284644 te vermelden. Dit bespoedigt de afhandeling enorm."

Kniggien...

mien maot Kniggien

Giele maot, eigenlijk weet ik gien
eensen 'oe old ak eigenlijk bin.
Verjaordaegen 'ol ik al lange
neet meer bi'j.

Want verjaordaegen bin in mien
oöng onbelangriek
Mien lichaam vertelt mi'j wel 'oe
old ak bin.
En geleuf mi'j Giele, ik bin al
aordig op weg.
De botten kraeken en de kni'jen
knikken.

Maor de kop 'ek nog aordig in
orde en ik zie nog altied de
mooie ding'n omme mi'j 'enne,
want geleuf mi'j, d'r bin nog
veule zaeken waor aj van kunn'n
genieten.
Teminste aj good kieken.

Mien raad an oe Giele is
dan ook.

*"Geniet van 't leêm,
maor in oen geval doo
't wel mit maote".*

Kniggien

Mien Moat "Kniggien"

Kniggien is een man van de natuur en i'j leeft van de wiend., i'j vangt een vissien en streupt 'n
'aeze of 'n fezaante, veule meer 'ef i'j neet neudig..., nao 'elke reize meerte ie weer of en lig dan
mit zien bootien aargens bi'j Skeerwolde, Joon' of in de Kuunder en dan, jao dan koöm de
ver'aelen weer lös., ver'aelen en gedichies over van alles en nog wat.

De Tied

Wacht maor tot ik laeter groot bin
Zee'k toen ak nog zo'n jonchien was
De tied vergong toch veuls te vlogge
En now ienmaol groot is d'r gien weg terogge

Spekkies, zwart op wit en engels drop
bin in'eruild veur pot'n vol mit medicienen
Mien ge'örapparaot vret batteri'jen
En viagrao is onmisbaor tiedens 't vri'jen

De maonden gaon sneller as de daegen
en de jaoren 'aelen de maonden in
De tied sköt rücksichtloos mit zien geweer
't Older wôr'n kent gien ommekeer

Kniggien

MIX105 Steenwijkerland Ether: 105,4 FM, Kabel: 104,4 FM

Taeltuun

Vuuf wat minder bekende woorden uut
et Stellingwarfs (Haand)Woordeboek:

- benevens** = naast, behalve
beniefelen = voortdurend bezig zijn met priegelig naaiwerk e.d.
bentedokke = bosje van bentgras voor dakbedekking
bepielen = 1. langzaam en bij stukjes en beetjes voltooien, beredderen
2. voortdurend bij stukjes en beetjes met iets bezig zijn
bepissen = bij het plassen met z'n straal urine bereiken

Follementen en monementen...

Neffens de geleerden is et: follementen (fundamenten, fundering)
en: monement (monument)

waoromme: follement en gien folement
of

waoromme: monement en gien monnement

Pidgin...

De hiele gemeente hadde mar ien tael en ien spraek.

En doe hin trokke nao 't weste, fun hin 'n draslaand in 't Stellingwarf, en doar wendede toe hen.

En hin seidet teen eurzels: Kom, laot uns diggelstiene maek en hin goed bran. En hin brukte de diggelstienen as boustiender, en turf en liem as klee.

En hin seidet: Kom, laot uns lutteke dorpkes bouwn, en ok 'n toer, wat so spits sal weden, dat tot de himmel rikt, sodat uns feur unszels 'n naam en inkommen maek, en sodat uns hoogsit ouwer de hiele gemeente.

En de sSr kaam af om de stad en de toer te sien, waarop de vri'jwilligers an 't bouwen wazzen.

En se seidet: Hier is ien volk, en hin het ien tael; en hier is wat hin beginde te doen. Niks sal feur hin onmeugelik weden. Wi'j plaetse een mure van stiender rondomtoe mit bordeschilde um die kroemgreenze an te geven.

Laot uns kom of dan, en laot uns hin tael broeke, sodat nieman de ore sal ferstaon.

En se ferstopte deen tael in hunne kluus, en hin hul op met anvietere.

Daerom worde de toer naemd: Ivore toer, want se het de tael fan de hiele eerde ofraeget, en hin in heure kluus henleegd dao zo ze veur immer en altieten beweeret blieve.

Wat noe?

Wat noe? (leedke)

He'j t nog mooi gangs
of deank iej wa s mangs:
wat noe?

He'j t wa n moal had
of wördt et nog wat
met oe?

Et spiegel zwig stil
van wat komn wil
en de steule stoat zoo door te stoan
De klok kik oe an
en tikt alverdan
van der is zoo völ wa'j nooit hebt doan

Der was wa s un wich
mer zoo wa'j doar nich
met an
A'j eer harn vroagd
Joa, a'j dat harn woagd
wat dan?

t Weark gung aait duur
en t weark gung aait vuur
An oew dreume kwam iej nich an too
Et volle verstaand
biej de beest en et laand
Himmoal op n aard van vaar en moo

He'j t nog mooi gangs
of deank iej wa's mangs:
wat noe?
He'j t wa n moal had
of wördt ut nog wat
met oe?

Goaitsen van der Vliet, in et Twents

Recycling

Et is alweer een volle moan, een volle.
Morn wordt e kleiner, 't wordt een bolle,
of oe a'j 't ook kun zien, et wordt een holle.
Woar bliémm al die moanen die ewest bin?
Det worn starren, 't is toch van de dolle!

Corry Overmars-Kalshoven, Hasselt

Archiveren

Pieter knipte en Cees plakte
Pieter knipte niet
zo onverstaandig was hi'j niet
Pieter knipte en Cees plakte

om et ure ruilden ze van plak

dan knipte Cees en Pieter plakte
Cees knipte dan niet
zo onverstaandig was Cees niet
Cees knipte dan en Pieter plakte

Wietske, v/h: pb

Rilke (24)

René Maria Rilke is op 4 december 1875 as een zeuvenmaondskind in Praag geboren en op 29 december 1926 wegraekt in et sannetorium van Val-Mont sur Territet, an et meer van Genève vlakbij Montreux in Zwitserlaand. Hi'j was iene van de belangriekste lyrische dichters in de Duutse tael.

Römische Fontäne

Borghese

Zwei Becken, eins das andre übersteigend
aus einem alten runden Marmorrand,
und aus dem oberen Wasser leis sich neigend
zum Wasser, welches unten wartend stand,
dem leise redenden entgegenschweigend
und heimlich, gleichsam in der hohlen Hand,
ihm Himmel hinter Grün und Dunkel zeigend
wie einen unbekanntes Gegenstand;
sich selber ruhig in der schönen Schale
verbreitend ohne Heimweh, Kreis aus Kreis,
nur manchmal träumerisch und tropfenweis
sich niederlassend an den Moosbehängen
zum letzten Spiegel, der sein Becken leis
von unten lächelnd macht mit Übergängen.

Romeinse Fontein

Borghese

Twie bekkens, et iene boven et aandere uut
vanuut een oolde marmerraand, mooi rond,
en uut et hogere waeter stille naor onderen gaond
naor de plasse die beneden te waachten ston,
alliend mar stillegies tegen et zaacht gepreuel,
zienlaotend, as 't waore in de holle haand,
aachter et gruun en donker stiekem de hemel,
as was dat ien of aandere onbekende raand;
himzels hiel rustig vulend in de mooie schaole,
him zonder heimwee rontien nao rontien verbriedend,
een inkelde keer alliend mar dromerig en drupsgewieze
him an de mosgedienen daeelaotend in de
twiede spiegel die zien bekkens zaachte van onder
glimken lat in et spul van locht en duuster.

De Stellingwarver Biebel

Perbleem...

Et zal je gien ni'j doen dawwe een protte, zegge mar gerust een hiele protte perblemen en perbleempies tegenkommen mit oons schrippen om de Biebel in fesoenlik Stellingwarfs op pepier te kriegen. En dan hewwe et vaeks aliend nog mar over taelige perblemen. Een protte perblemen bin/binnen goed op te lossen deur et maeken van een keuze. Aj' zoe'n keuze strak deurvoeren is zoks dan ok haost gien perbleem meer. Een vervelend perbleem is bi'jglieks wie bedoeld wodt mit et Nederlaanse woord 'u'. Wodt hier iene persoon bedoeld of een stokmennig? Nog groter en haost niet over te kommen perblemen hewwe zo now en dan mit de bezittelik veurnaemwoorden 'heur' en 'zien'.

In et Stellingwarfs heur ie van de oolderen nog wel es: *moeke zien fiets, de vrouw zien ditte en et maegien zien datte*. Et opschoeven naor et Nederlaans van die overgang van 'moeke zien fiets' naor 'moeke heur fiets' is lichtkaans nog mar krek zoe'n halfhonderd jaor oold. In België koj' dit trouwens vandaege-de-dag ok nog wel es tegen, bi'jglieks in et zinnegien: *Belgen noemen de stad [Luik] wel Palermo aan de Maas, vanwege de greep die het Luiks-Italiaanse criminele milieu lange tijd had op de stad zijn bestuur*. Et was veur oons dan ok wel es wat twiefelachtig hoe daar mit omme te gaon. Et is vanzels ok hiel goed meugelik en te verdedigen om et in verschillende biebelboeken op een verschillende maniere op te lossen. Daor kujje trouwens ok hiel slim mit in de vingers snieden.

Vandaege-de-dag is et - in et Nederlaans in ieder geval - gebruikelik om te zeggen: de stad en haar bestuurders. Et zol in et Stellingwarfs hielemaole niet vremd wezen om dat now te vertaelen mit: de stad en zien bestuurders. Niks mis mit mar in een boek as de Biebel koj' jezels dan al gauw tegen as et bi'jglieks over Jeruzalem gaot en die stad in lieden as vrouw Sion bezongen wodt zoas bi'jglieks in et biebelboek Sefanja of in et Hooglied. In Safanja 3:14 staot in de NBV: Jubel, vrouwe Sion... Blift dat Sion (*is: Jeruzalem*) dan ok vrouw of moet dat dan ok een man wodden: Jubel, meneer Sion...

En hoe kowwe dan in de kneup mit Hooglied 8: *Wij hebben een zusje, borsten heeft hij nog niet...* Et wodt dan ok een hiele grote proeze wark om zoe'n seksetransfermaosie goed deur te voeren en pattietoeren is et gewoonweg niet iens meugelik.

Biebelvertaelen... beginne d'r dan ok mar niet an...

As de oolden onriepedroeven eten kriegen de kiender stroeve tanen

Wi'j' reageren op disse stelling of wi'j' aanders wat An de liende hangen...? Dat kan in 't Nederlaans, et Fries of – bi'j' veurkeur – in 't Stellingwarfs. Veur de aorigheid mag et vanzels ok nog wel es wat een aander taeltien wezen. Et gebruik van niet-Stellingwarfse bi'j'dregen wodt trouwens wel een betien in de haand holen. Opsturen naor: info@stellingwerfs-eigen.nl

Et archief van dit maandblad kuj' vienen op www.stellingwerfs-eigen.nl

Aj' dit blattien niet meer in je aemelbusse hebben willen of weej' nog iene die 't misschien ok (graeg) lezen wil, doe dan mar even een berichien naor info@stellingwerfs-eigen.nl

Et is de bedoeling dat iederiene die wat te schrieven het (een appatte tekening of foto mag ok), dat opsturen kan (in Word-fermaot) en dat et dan zonder vorm van redaktie altied en zonder korrektie(*) plaetst wodt. Altied, wil in dit geval zeggen, ja altied, behalven as et bi'j'glike vluken, schellen, raozen, tieren of dat soorte van rarigheid is zoas dat in de daegelikse ommegang mit mekeer ok niet gebruikelik is. Mar et moet - an de aandere kaante - wel wat lieden kunnen... Een betien reklame, bi'j'glike je eigenmaekte sjem anpriezen of je bedrief gewoon es in de kiekerd zetten, kan ok mar et moet vanzels niet allierend een adverteensieblad wodden.

(*) Aj' liever hebben dat de roegste schrieffouten d'r even uuthaald wodden dan moej' dat even angeven.

Et is de bedoeling dat alleman kaant-en-klaore stokken of stokkies opstuurt. Et ienigste wat de redaktie d'r an dot is et in- en anneneer plakken, wat deengies in rebrieken bi'jenneer zetten, et iedere maand as aemel rondsturen en et as archief op internet beweren en daor ok beschikber maeken om een nommer naor je toe haelen te kunnen (downloaden) as een dokument in DOC- en PDF-fermaot. De voertael is Stellingwarfs (vanzels) mar Fries, een stokkien Nederlaans of een aander - veur oons - leesber taeltien mag ok wel een keer. As et mar wel raekvlakken het mit wat d'r op tael- of kultuurgebied leeft in Stellingwarf.

PAS OP: Iederiene stuurt veur 100% eigen verantwoordelikhied wark in..! Dat gelt liekewel inhooldelik as veural ok mit et oge op auteursrechten...! De redaktie/uitgever nemt hier gienertied verantwoording veur mar schoeft die deur naor de instuurder. De grootte van een dokument - behalven mit foto's en plaeties - het binnen roeme greenzen, gien beparking.

An de liende
mittenneer en veurenneer

* Aende *